

УДК 338.2(477)

DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-3583/32.15>**Сторощук Б.Д.**

кандидат економічних наук, доцент

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Кукуруза Г.В.

партнер та старший економіст

Ukraine Economic Outlook

Морар В.Г.

менеджер

Ukraine Economic Outlook

ЕКОНОМІЧНА ДИНАМІКА УКРАЇНИ У 2024 РОЦІ: ВВП, БЮДЖЕТНІ ПОКАЗНИКИ ТА ПЛАТІЖНИЙ БАЛАНС

Економічні зміни в Україні у 2024 році привертають значну увагу науковців, політиків та міжнародних експертів. Поточний рік характеризується змінами в макроекономічних показниках, що відображають як внутрішні економічні процеси, так і зовнішні впливи. Вивчення таких аспектів, як валовий внутрішній продукт (ВВП), бюджетні показники та платіжний баланс є ключовим для розуміння поточної економічної ситуації та прогнозування майбутніх тенденцій. Ця стаття аналізує динаміку ВВП, визначаючи основні фактори, що вплинули на його зростання або спад. Робота включає прогнози майбутнього розвитку економіки України на основі отриманих даних. Дослідження визначає вплив політичних та соціальних факторів на економіку країни. Дана інформація буде корисна урядовим структурам, бізнесу та міжнародним організаціям, які зацікавлені у розвитку української економіки.

Ключові слова: ВВП, державний бюджет, ПДВ, платіжний баланс, прогноз.

Постановка проблеми. Зміни в макроекономічних показниках, таких як валовий внутрішній продукт (ВВП), бюджетні показники та платіжний баланс відображають складні економічні процеси, що відбуваються як всередині країни, так і за її межами. Ці показники є ключовими для оцінки економічного стану країни, ефективності урядової політики та прогнозування майбутніх економічних тенденцій.

Аналіз останніх досліджень. Були проаналізовані інфляційні звіти НБУ [1], роботи таких науковців як Юхименко Т. [2; 4], Баліоз Д. [3], Філатов В. [5], Гащшин А. [6], Черіба Н. [7], результати дослідження економіки України Європейського банку реконструкції та розвитку (EBRD), Європейської комісії, Міжнародного валютного фонду (МВФ), Світового банку тощо.

Мета статті. Всебічний аналіз, оцінка та прогнозування основних макроекономічних показників України у 2024 році. Стаття спрямована на підвищення розуміння економічних процесів, що відбуваються в Україні.

Вклад основного матеріалу дослідження. За оцінкою Мінекономіки, зростання ВВП України за Q1 2024 року становило близько 4,5% р-р (+/-1%). Як зазначається, тенденція активного відновлювального зростання підтримувалася стабільною роботою українського морського коридору (що стимулювало залізничні перевезення, металургію, виробництво добрив та видобуток металевих руд), збільшенням попиту на будівельні послуги, що відбувалося на тлі поживлення споживчої активності разом зі стійким інвестиційним попитом держави.

Згідно з нашими розрахунками ми очікуємо, що в поточному році зростання реального ВВП сповільниться до близько 3% через активні атаки РФ, що тривають, на енергосистему країни і початок введення

стабілізаційних відключень світла разом із прогнозом гіршого врожаю, ніж торік.

Зазначимо, що затримка фінансування на початку поточного року вже призвела до перегляду зростання реального ВВП у 2024-му у бік зниження, але надходження понад \$10 млрд до початку квітня та прийняття пакету підтримки від США забезпечать стабільне проходження бюджетного року, що також збереже основу для подальшого відновлення економіки.

Як раніше згадувалося, ми очікуємо на розширення роботи нового морського коридору на всю номенклатуру поставок, що буде одним із основних факторів приросту ВВП цього року за рахунок значного розширення експорту більшої номенклатури продукції. Бюджет поточного року також буде спрямований на військові потреби, коли видаткова складова буде не меншою, ніж у 2023 році, враховуючи план подальшого збільшення чисельності ЗСУ, підвищення соціальних стандартів (МЗП, прожитковий мінімум, пенсії). Ця частина видатків, як і в 2022-23 роках, матиме одноразовий ефект на підтримку рівня ВВП через збільшення середньої заробітної плати, що стимулюватиме розширення кінцевих споживчих витрат домогосподарств та сукупного внутрішнього попиту.

За нашою попередньою оцінкою, видатки консолідованого бюджету (держбюджет + місцеві + ПФУ, проте без урахування боргових виплат) у поточному році сягнуть 5,2-5,3 трлн грн, що становитиме близько 70% ВВП.

При цьому стабільність роботи енергосистеми буде ключовим фактором, що визначатиме потенціал відновлення економіки, коли регулярні тривалі відключення е/е спричинять відчутний спад виробництва, зростання імпорту пального та стимулювання інфляції.

Також зазначимо, що на початку червня країни G7 попередньо схвалили виділення Україні кредиту на суму \$50 млрд до кінця 2024 року, що фактично закриває питання про джерело коштів для фінансування бюджету в 2024-2025 роках і здатне підтримати темпи відновлення економіки України на рівні 5% р-р.

Варто звернути увагу, що на початок червня в редакції закону про бюджет дохідна частина продовжує залишатися на рівні всього 1,76 трлн грн, проте за нашими розрахунками ми очікуємо додатково понад 100 млрд податкових надходжень (+7-8% до плану), а також 600-700 млн грн грантової підтримки та власних доходів бюджетних установ. Таким чином, згідно з оновленим за підсумками перших п'яти місяців прогнозом, доходи бюджету становитимуть понад 2,64 трлн грн (+50% до плану), проти 2,67 трлн грн у 2023 році (-1%).

Також зберігаємо прогноз загальних витрат держави на рівні 4,3-4,4 трлн грн, проти 4 трлн грн у 2023 році (+7-10%). Зважаючи на те, що в кінцевому проекті бюджету так само закладено видаткову частину на рівні близько 3,3 трлн грн, приріст плану видатків відбуватиметься у міру перевиконання дохідної частини разом із надходженням зовнішнього фінансування та благодійної підтримки протягом усього року, як це відбувалося торік (проект на 2023 рік передбачав видатки на суму 2,6 трлн грн проти фактичних 4 трлн грн, або +54%).

У результаті фіскальний розрив бюджету становитиме близько 1,71 трлн грн (\$42,8 млрд). Зазначимо, що відповідне зростання фіскального розриву відбувається на тлі затвердження допомоги США на суму \$9,4 млрд (375 млрд грн) як кредиту, а не грантів, як передбачалося раніше на прикладі минулого року.

При цьому зазначимо, що за січень-травень до бюджету надійшло \$20 млрд зовнішньої підтримки від партнерів, з яких \$1 млрд було надано як гранти (\$723 млн – Японія та \$295 млн – Норвегія). До кінця року очікувано надійдуть ще понад \$30 млрд.

У центрі політичної дискусії в Україні лишається питання підвищення податків. Міністерство фінансів, яке подало до парламенту консервативний прогноз доходів на поточний рік і щомісяця змушене його переглядати у бік підвищення на підставі поточного виконання, та податковий комітет парламенту наполягають на підвищенні ставок податків (ПДВ, військового збору із зарплат, єдиного податку для приватних підприємців). Вони обґрунтовують свою позицію необхідністю фінансування збільшених видатків на оборону.

Їх опоненти виступають проти підвищення податків, посилаючись на хронічне перевиконання бюджету як за податками, так і за грантами, які надходять від західних урядів. А також на перевищення плану зовнішнього фінансування (42 млрд дол. підтверженого на сьогодні, проти 37 млрд дол., закладених до бюджету). І це не рахуючи додаткових 50 млрд дол., виділених

Україні G-7, графік надходження яких поки що невідомий. Опоненти Мінфіну вважають будь-яке підвищення податків в умовах значного перевиконання бюджету недоцільним через проблеми, які переживає приватний сектор економіки у зв'язку з війною.

Серед податкових надходжень традиційно найбільший внесок формують доходи від внутрішнього та імпортного ПДВ – 299 млрд грн, або 44,1% з початку року. Зауважимо, що основна частка надходжень припадає саме на імпортний ПДВ (187 млрд грн – 62%), і він зростає швидше за доходи від внутрішнього ПДВ (112 млрд грн – 38%). При цьому виконання місячного розпису доходів Державною податковою службою становило 106,9% (+6,4 млрд грн), Державною митною службою – 112,1% (+5,2 млрд грн).

Також зазначимо, що значна частина доходів держбюджету продовжує формуватися коштом власних надходжень бюджетних установ, яких з початку року надійшло близько 233 млрд грн, і лише 19 млрд з них є фактичними доходами від операційної діяльності (22% від сумарних доходів держбюджету).

Нагадаємо, що до війни за цією категорією доходів ДБ надходило лише 90 млрд грн за рік, або в середньому 7,5 млрд грн на місяць. Відповідна сума формується не з доходів держорганів через надання послуг або виконання робіт, а як гранти та благодійні внески, чи цільове фінансування, що надходять до окремих бюджетних установ із зовнішніх джерел. Сюди також входять матеріальні цінності, передані держорганам на безоплатній основі.

Поряд з цим у квітні НБУ перерахував до державного бюджету 38,6 млрд грн свого прибутку, або 19% від усіх доходів бюджету, проте значно менше від минулорічних 71,9 млрд грн (-46%).

Варто звернути увагу на динаміку відшкодування ПДВ. У травні відшкодування ПДВ становило 12,7 млрд грн, що на 13% вище за середній рівень з початку року. Однак, зважаючи на зростання залишку заборгованості з 18 млрд грн наприкінці минулого року до поточних 21,9 млрд грн, керівництво податкової продовжує зберігати практику блокування податкових накладних, а поступове зростання сум відшкодування пояснюється зростанням податкової бази на тлі зростання експорту завдяки стабільній роботі морських портів.

При цьому зазначимо, що затвердження зовнішнього фінансування від США дозволить повністю покрити видатки бюджету цього року, що очікувано має частково послабити тиск податкової на бізнес.

Залишок заблокованих коштів бізнесу становить 21,9 млрд грн, або 15% усіх податкових надходжень у травні (145 млрд грн).

У той же час сума заблокованих коштів належить до очікуваного перевиконання бюджету (у тому числі за рахунок грантів та іншої західної допомоги) як 2%. Таким чином, практика блокування оборотних коштів бізнесу за рахунок неакцептування ПДВ накладних є суттєвим фактором стримування їхньої економічної активності, проте відіграє вкрай несуттєву роль для наповнення бюджету.

Варто звернути увагу на загальні видатки з державного бюджету, за січень-травень 2024 року було освоєно близько 1,53 трлн грн (46% від проекту бюджету на 2024 рік), з яких 389 млрд грн припало на травень (+12% р-р).

Відповідно до останньої опублікованої деталізації бюджетних видатків, основними статтями видатків у січні-квітні 2024 року були:

- Оборона – 577 млрд грн (50%).
- Соціальний захист та соціальне забезпечення – 152 млрд грн (13%).
- Громадський порядок, безпека та судова влада – 185 млрд грн (16%).
- Охорона здоров'я – 55 млрд грн (5%).
- Офіційні трансферти – 59 млрд грн (5%).
- Загальнодержавні функції – 80 млрд грн (7%).

У розрізі кінцевих цілей спрямування коштів можна виділити, що понад 34% усіх коштів йде на фінансування заробітних плат працівників бюджетного сектору (в т.ч. військовослужбовців ~26%). Ще 6% коштів було спрямовано на обслуговування державного боргу, 16% – соціальне забезпечення, тоді як 44% йшло на оплату товарів та послуг, підтримку місцевих бюджетів та фінансування інших важливих витрат спецфонду ДБ.

За підсумками квітня Міністерство фінансів знову підвищило оперативний план доходів та видатків держбюджету до 1,94 та 3,53 трлн грн, або на +9,6% та +6,6% до проекту бюджету відповідно. Основними чинниками хронічного перевиконання бюджету (що змушує Мінфін постійно переглядати план у бік збільшення) є перевиконання податкових надходжень, а також стабільні надходження грантового фінансування як на покриття дефіциту бюджету загалом, так і на окремі цільові програми бюджетних установ. Це також пропорційно збільшує і видаткову складову.

Військові видатки так само залишаються основною складовою видатків держави. За результатами чотирьох місяців середній розпис на оборону залишився вищим за 50% усіх видатків на місяць.

У центрі політичної дискусії в Україні лишається питання підвищення податків. Міністерство фінансів, яке подало до парламенту консервативний прогноз доходів на поточний рік і щомісяця змушене його переглядати у бік підвищення на підставі поточного виконання, та податковий комітет парламенту наполягають на підвищенні ставок податків (ПДВ, військового збору із зарплат, єдиного податку для приватних підприємців). Вони обґрунтовують свою позицію необхідністю фінансування збільшених видатків на оборону.

Їх опоненти виступають проти підвищення податків, посиляючись на хронічне перевиконання бюджету як за податками, так і за грантами, які надходять від західних урядів. А також на перевищення плану зовнішнього фінансування (42 млрд дол. підтверженого на сьогоднішні, проти 37 млрд дол., закладених до бюджету). І це не рахуючи додаткових 50 млрд дол., виділених Україні G-7, графік надходження яких поки що невідомий. Опоненти Мінфіну вважають будь-яке підвищення податків в умовах значного перевиконання бюджету недоцільним через проблеми, з якими стикається приватний сектор економіки у зв'язку з війною.

За підсумками року згідно наших розрахунків ми зберігаємо прогноз загальних доходів бюджету на рівні понад 2,64 трлн грн (+50% до плану), проти 2,67 трлн грн у 2023 році (-1%). При цьому прогноз загальних видатків держави також залишиться в межах 4,3-4,4 трлн грн, проти 4 трлн грн у 2023 році (+7-10%).

У результаті фіскальний розрив бюджету становитиме близько 1,71 трлн грн (\$42,8 млрд). Разом з тим з урахуванням необхідності рефінансування зовніш-

нього та внутрішнього держборгу загальна потреба залучення коштів на внутрішньому ринку та від наших міжнародних партнерів без урахування грантів становитиме 2,15 трлн грн (\$53,7 млрд).

Зазначимо, що відповідний пріоритет фіскального розриву відбувається на тлі затвердження допомоги США на суму \$9,4 млрд (375 млрд грн) як кредиту (\$7,8 млрд бюджетне фінансування та \$1,57 млрд – різнобічна економічна допомога), а не грантів, як передбачалося раніше на прикладі минулого року.

Власні надходження місцевих бюджетів за січень-травень становили 283 млрд грн, у т.ч. із державного бюджету було спрямовано 108,8 млрд міжбюджетних трансфертів для фінансування медицини, освіти та ін. програм. Очікувані видатки становили близько 209 млрд грн, що дозволило сформувати номінальний профіцит ДБ у сумі 73,7 млрд грн.

Як зазначалося вище, базовий прогноз фінансування державного бюджету на 2024 рік передбачає його дефіцит на рівні 1,71 трлн грн, або 23% ВВП (у 2023 році – 21% ВВП). Загальна потреба у фінансуванні становитиме 2,15 трлн грн (\$53,7 млрд).

Для покриття відповідного дефіциту від міжнародних партнерів у 2024 році уряд на початку року розраховував залучити близько 1668 млрд грн зовнішніх запозичень і 526 млрд на внутрішньому ринку. Зазначимо, що після затвердження допомоги США на суму \$9,4 млрд для підтримки макрофінансової стабільності у вигляді \$7,8 млрд бюджетної підтримки і до \$1,57 млрд економічної допомоги, можна сказати, що відповідний план буде виконано.

При цьому варто зазначити, що на відміну від минулого року фінансування буде позиковим, а не у вигляді грантів.

Але президент США у разі підтримки Конгресом має право після 15 листопада 2024-го списати 50% заборгованості України, а після 1 січня 2026-го – 100%.

Так, станом на 28 травня, до бюджету надійшло \$11,8 млрд зовнішньої підтримки від партнерів, з яких \$1 млрд було надано як гранти (\$723 млн – Японія та \$295 млн – Норвегія). До кінця року очікувано має ще надійти понад \$30 млрд із раніше затверджених програм підтримки.

При цьому зазначимо, що країни G7 попередньо схвалили надання Україні кредиту на суму \$50 млрд, який буде погашено за рахунок прибутку від заморожених російських активів. Кошти планується виділити до кінця 2024 року, що фактично закриває питання про джерело коштів на фінансування бюджету у 2025 році.

Нагадаємо, що в останньому тексті Меморандуму уряду України з МВФ (від 21 березня) зазначено базовий прогноз фінансування у 2024 році на рівні \$42,7 млрд, де без урахування \$4,6 млрд потенційного списання боргу фактичні надходження оцінюються у \$38,1 млрд, що частково нижче за держплан зовнішніх запозичень (закон про бюджет-2024) у \$41-42 млрд. При цьому МВФ також розглядає і негативний сценарій з можливим надходженням \$44,6 млрд за умови дестабілізації економіки України та необхідності термінової стабілізації ситуації.

Таким чином, діапазон \$38,1-44,6 млрд можна оцінювати як цільовий рівень зовнішнього фінансування в поточному році за умови продовження співпраці

з МВФ, що знаходиться поблизу очікуваного нами рівня надходжень \$46 млрд для покриття всіх витрат.

Отже, за підсумками 2024 року, згідно з нашими розрахунками, зовнішній та внутрішній державний борг зросте до 97% ВВП. При цьому зауважимо, як раніше зазначалося, країни G7 попередньо схвалили виділення Україні кредиту на суму \$50 млрд, який буде погашено за рахунок прибутку від заморожених російських активів (понад \$300 млрд з очікуваною щорічною дохідністю \$3-5 млрд), що підвищить рівень боргу до близько \$230 млрд, або 110-115% ВВП.

Оцінюючи та прогнозуючи економіку України варто також згадати про платіжний баланс. Наш прогноз передбачає обсяг експорту товарів у 2024 році на рівні \$37,1 млрд, імпорту – \$68,8 млрд (негативне сальдо торгівлі товарами становитиме -\$31,7 млрд). Експорт послуг при цьому зросте до \$17,8 млрд. Імпорт послуг знизиться до \$23,2 млрд. Сальдо торгівлі товарами та послугами за підсумками року становитиме -\$37,2 млрд (проти -37,4 млрд 2023 року). Сальдо рахунку поточних операцій 2024-го становитиме до -\$17,8 млрд (-9,6% ВВП), проти -\$18,5 млрд (-10,3% ВВП) 2023-го.

Чистий приплив коштів за фінансовим рахунком ми оцінюємо в \$16,9 млрд, з яких -\$12,2 млрд – відтік капіталу приватного сектору, і \$29,2 млрд – позитивне сальдо державних залучень. Так, основний фактор відтоку капіталу (приватний сектор) – це приріст готівкової валюти поза банками до \$14,3 млрд, а також ефект від валютної лібералізації, що призведе до відтоку \$3,8 млрд за фінансовим рахунком (з \$4,7 млрд). Сукупний дефіцит за операціями приватного сектору (рахунок поточних операцій, операцій з капіталом та фінансовий рахунок) становитиме при цьому -\$36,9 млрд.

Покриття цього дефіциту здійснюватиметься за рахунок державних залучень. Ми оцінюємо, що такі залучення у 2024 році сягнуть \$46 млрд. З них на зовнішнє фінансування припаде понад \$35 млрд, на гранти – \$6,8 млрд, на валютні ОВДП – \$3,8 млрд. Планові виплати за державним зовнішнім боргом у 2024 році мають становити \$14,7 млрд, проте висока ймовірність реструктуризації за євробондами, що зменшить графік виплат на суму в \$4,5 млрд. Сумарні виплати в такому разі становитимуть \$10,1 млрд (+\$1,8 млрд р-р).

Сальдо операцій держсектору у 2024 році при цьому становитиме +\$29,2 млрд без урахування грантів (+\$36 млрд з їх урахуванням), внаслідок ефекту від валютної лібералізації при зниженні очікуваних залучень ми вважаємо можливим незначний відтік валюти у 2024 році (-\$0,8 млрд).

Відповідно, ми оцінюємо міжнародні резерви НБУ у базовому сценарії на кінець 2024 року на рівні \$40,4 млрд (-\$0,1 млрд до показника 2023-го).

Негативні фактори впливу на валютний курс обмежуватимуться бажанням НБУ зберегти привабливість гривневих активів, яка неможлива без курсової стійкості. Девальвація протягом першої половини 2024 року відбувалася за умов зниження інфляції у березні-травні до 3,2-3,3%.

З огляду на те, що ми очікуємо посилення інфляційного тиску в другій половині 2024 року, ми припуска-

ємо, що НБУ не проводитиме суттєвого послаблення гривні, щоб уникнути перетікання у валютні інструменти. Враховуючи поточну динаміку, наприкінці другого – третього кварталу 2024 року новий коридор для гривні може сформуватися на рівні 40,5-41,5 UAH/USD. На кінець року ми очікуємо, що курс перевищить 41,3 UAH/USD (+/-1 грн). Середньорічний курс у 2024 році при цьому становитиме 40,0 UAH/USD.

Водночас таке припущення насамперед виходитиме зі стабільного міжнародного фінансування.

Щодо 2025 року, то ми оцінюємо, що баланс товарів і послуг погіршиться до -\$40,4 млрд, причому товарний експорт залишиться на рівні \$37,1 млрд, а імпорт зросте до \$72,2 млрд. При цьому експорт послуг зросте до \$18,4 млрд за рахунок відновлення ІТ-експорту, а імпорт послуг збільшиться до \$23,7 млрд. Відтік за фінансовим рахунком приватного сектору становитиме \$10,3 млрд, з якого купівля населенням готівкової іноземної валюти зросте до \$14,7 млрд.

Сумарні залучення у 2025 році, виходячи зі сценарію продовження активних бойових дій протягом року та збереження суттєвого дефіциту бюджету, оцінюються на рівні \$40,4 млрд.

У 2025 році, крім можливих ризиків, пов'язаних з міжнародним фінансуванням, важливою частиною тиску на ринок буде збільшення дефіциту за операціями приватного сектору до \$39,1 млрд (з \$36,9 млрд), що призведе до розширення попиту на валюту (переважно для імпорту /купівлі населенням). У цих умовах за базового сценарію продовження динаміки міжнародного фінансування ми очікуємо на девальвацію середньорічного курсу до 42,8 UAH/USD (+/- 2 UAH/USD). Цей прогноз розрахований за сценарію, що НБУ дотримуватиметься своєї нинішньої політики плавної девальвації. Однак рішення G-7 про виділення додаткових \$50 млрд може змінити пріоритети Нацбанку в курсовій політиці, змусивши його повернутися від сьогоденного сценарію плавної девальвації в 7-10% на рік до сценарію інфляційного таргетування, коли в умовах надлишкового надходження зовнішнього фінансування з профіцитом понад \$10 млрд на рік НБУ може залишити курс на 2025-й стабільним та викупувати надлишки валюти в резерви

Висновки. У статті було проведено комплексний аналіз основних макроекономічних показників України, таких як ВВП, бюджетні показники та платіжний баланс. Прогнози підкреслюють необхідність комплексного підходу до управління економікою та вказують на ключові напрями, які потребують уваги для забезпечення стабільного розвитку країни у майбутньому.

Підсумовуючи варто зазначити: на основі наших розрахунків, ми прогнозуємо, що в поточному році зростання реального ВВП сповільниться приблизно до 3%. Це зумовлено тривалими активними атаками РФ на енергосистему країни, введенням стабілізаційних відключень електроенергії та очікуванням меншого врожаю порівняно з минулим роком.

Зазначимо також, що на початку червня країни G7 попередньо погодилися надати Україні кредит у розмірі \$50 млрд до кінця 2024 року. Це фактично вирішує питання щодо джерела фінансування бюджету на 2024-2025 роки і може підтримати темпи економічного відновлення України на рівні 5% річного зростання.

За підсумками року згідно наших розрахунків ми зберігаємо прогноз загальних доходів бюджету на рівні понад 2,64 трлн грн (+50% до плану), проти 2,67 трлн грн у 2023 році (-1%). При цьому прогноз загальних видатків держави також залишиться в межах 4,3- 4,4 трлн грн, проти 4 трлн грн у 2023 році (+7-10%).

Як зазначалося вище, базовий прогноз фінансування державного бюджету на 2024 рік передбачає його дефіцит на рівні 1,71 трлн грн, або 23% ВВП (у 2023 році – 21% ВВП). Загальна потреба у фінансуванні становитиме 2,15 трлн грн (\$53,7 млрд). Отже, за підсумками 2024 року, згідно з нашими розрахунками, зовнішній та внутрішній державний борг зросте до 97% ВВП.

Обсяг експорту товарів у 2024 році складе \$37,1 млрд, тоді як імпорт досягне \$68,8 млрд, що призведе до негативного сальдо торгівлі товарами у розмірі -\$31,7 млрд.

Беручи до уваги очікуване посилення інфляційного тиску у другій половині 2024 року, ми прогнозуємо, що НБУ утримуватиметься від суттєвого послаблення гривні, щоб уникнути переміщення коштів у валютні інструменти. Враховуючи поточну динаміку, наприкінці другого – третього кварталу 2024 року новий коридор для гривні може встановитися на рівні 40,5-41,5 UAH/USD. До кінця року ми очікуємо, що курс перевищить 41,3 UAH/USD (+/-1 грн). Середньорічний курс у 2024 році, за нашими прогнозами, становитиме 40,0 UAH/USD.

Список використаних джерел:

1. Інфляційні звіти. *Національний банк України*: веб-сайт. URL: <https://bank.gov.ua/ua/monetary/report> (дата звернення 01.06.2024).
2. Юхименко Т., Сорочан О. Вплив комунікацій центрального банку на динаміку валютного ринку. *Вісник Національного банку України*. 2023. Вип. No. 255.
3. Баліоз Д. Короткостроковий прогноз світових цін на енергоносії та метали: підходи VAR і VECM. *Вісник Національного банку України*. 2022. Вип. No. 254.
4. Юхименко Т. Роль засобів масової інформації в процесі формування інфляційних очікувань. *Вісник Національного банку України*. 2022. Вип. No. 253.
5. Філатов В. Новий індекс фінансового стресу для України. *Вісник Національного банку України*. 2021. Вип. No. 251.
6. Гащишин А., Марущак К., Сухомлин О., Тарасенко А. Як процентна ставка впливає на валютний курс? *Вісник Національного банку України*. 2020. Вип. No. 250.
7. Черіба Н. Іноземна допомога та нерівність у споживанні: чи має значення структура допомоги? *Вісник Національного банку України*. 2020. Вип. No. 249.

References:

1. Inflation reports. National Bank of Ukraine. Available at: <https://bank.gov.ua/ua/monetary/report> (accessed June 1, 2024).
2. Yukhymenko T., Sorochan O. (2023) Influence of Central Bank Communications on the Dynamics of the Foreign Exchange Market. *Bulletin of the National Bank of Ukraine*, no. 255. Available at: <https://journal.bank.gov.ua/ua/article/2023/255/01> (accessed June 1, 2024).
3. Balioz D. (2022) Short-term forecast of world prices for energy carriers and metals: VAR and VECM approaches. *Bulletin of the National Bank of Ukraine*, no. 254. Available at: <https://journal.bank.gov.ua/ua/article/2022/254/02> (accessed June 1, 2024).
4. Yukhymenko T. (2022) The role of mass media in the process of forming inflation expectations. *Bulletin of the National Bank of Ukraine*, no. 253. Available at: <https://journal.bank.gov.ua/ua/article/2022/253/01> (accessed June 1, 2024).
5. Filatov V. (2021) New Index of Financial Stress for Ukraine. *Bulletin of the National Bank of Ukraine*, no. 251. Available at: <https://journal.bank.gov.ua/ua/article/2021/251/03> (accessed June 1, 2024).
6. Gaschyshyn A., Marushchak K., Sukhomlyn O., Tarasenko A. (2020) How does the interest rate affect the exchange rate? *Bulletin of the National Bank of Ukraine*, no. 250. Available at: <https://journal.bank.gov.ua/ua/article/2020/250/01> (accessed June 1, 2024).
7. Cheryba N. (2020) Foreign Aid and Inequality in Consumption: Does the Structure of Aid Matter? *Bulletin of the National Bank of Ukraine*, no. 249. Available at: <https://journal.bank.gov.ua/ua/article/2020/249/04> (accessed June 1, 2024).

Storoshchuk Bohdan

Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University

Kukuruza Grigory, Morar Viktoriia

Ukraine Economic Outlook

ECONOMIC DYNAMICS OF UKRAINE IN 2024: GDP, BUDGET INDICATORS AND BALANCE OF PAYMENTS

Economic changes in Ukraine in 2024 attract significant attention from academics, policymakers, and international experts. The current year is characterized by changes in macroeconomic indicators reflecting both internal economic processes and external influences. Examining aspects such as gross domestic product (GDP), budget performance, and balance of payments is key to understanding the current economic situation and predicting future trends. This article analyzes the dynamics of GDP, identifying the main factors that influenced its growth or decline. The work includes forecasts of the future development of the Ukrainian economy based on the data obtained. The study determines the impact of political and social factors on the country's economy. This information will be useful to government agencies, businesses and international organizations that are interested in the development of the Ukrainian economy. The article is aimed at a comprehensive analysis, assessment and forecasting of the main macroeconomic indicators of Ukraine in 2024. The article is aimed at increasing the understanding of the economic processes taking place in

Ukraine. The relevance of the topic is due to the need to determine and assess the economic dynamics of Ukraine in the conditions of war; to predict changes in the structure of GDP, budget and balance of payments. The research methods of this topic were: statistical analysis, econometric analysis, regression analysis, content analysis, etc. Summing up, it is worth noting that based on our calculations, we predict that real GDP growth will slow down to about 3% this year. This is due to Russia's long-term active attacks on the country's energy system, the introduction of stabilization power outages, and the expectation of a smaller harvest compared to last year. At the end of the year, according to our calculations, we maintain the forecast of total budget revenues at the level of more than UAH 2.64 trillion (+50% to the plan), against UAH 2.67 trillion in 2023 (-1%). At the same time, the forecast of total state expenditures will also remain in the range of UAH 4.3-4.4 trillion, against UAH 4 trillion in 2023 (+7-10%). As mentioned above, the baseline forecast for financing the state budget for 2024 assumes its deficit at the level of UAH 1.71 trillion, or 23% of GDP (in 2023 – 21% of GDP). The total need for financing will amount to UAH 2.15 trillion (\$53.7 billion). Thus, by the end of 2024, according to our calculations, external and internal public debt will increase to 97% of GDP. The practical value of the article lies in forecasting GDP, revenues and expenditures from the budget and balance of payments.

Keywords: GDP, state budget, VAT, balance of payments, forecast.

JEL classification: E01, E62, F32, O11
